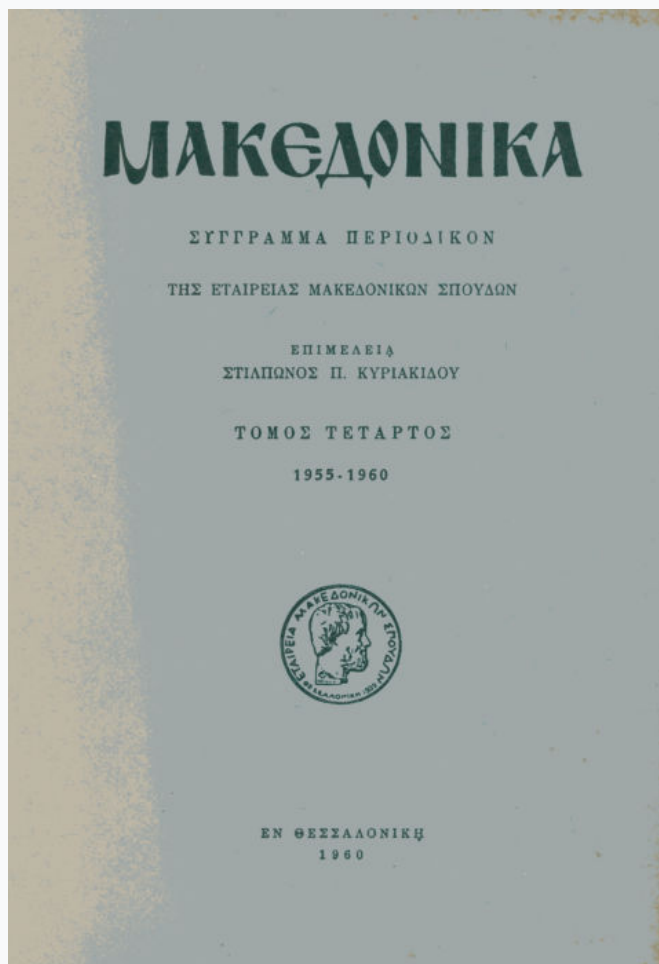

Μακεδονικά

Τόμ. 4, Αρ. 1 (1960)

Charles Diehl, Byzantium: Greatness and Decline.
Translated from the French by Naomi Walford. With
Introduction and Bibliography by Peter Charanis
Prof, of History, Rutgers

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.778](https://doi.org/10.12681/makedonika.778)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1960). Charles Diehl, Byzantium: Greatness and Decline. Translated from the French by Naomi Walford. With Introduction and Bibliography by Peter Charanis Prof, of History, Rutgers. *Μακεδονικά*, 4(1), 617–618.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.778>

Περαιτέρω ὁ συγγραφεὺς παρέχει ἀρκετὰ στοιχεῖα διὰ τὸν λαϊκὸν βίον, ὅπως διὰ τὸ ἔνδυμα, τὰ ἔθιμα τοῦ γάμου, τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς πανηγύρεις, καὶ ἀρκετὰ σχετικὰ ἔσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκ τῶν πανελληνίως γνωστῶν. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα, μολοντί ἀνεπαρκῆ, προσδίδουν εἰς τὸ βιβλίον καὶ λαογραφικὸν χαρακτῆρα.

Ὁ συγγραφεὺς παρακολουθεῖ κατόπιν τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῶν κατοίκων, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀσβεστοποιίας, τὰς ἀναγκαίας ἐνιαυσίας ἀποδημίας πρὸς ἐξεύρεσιν ἐργασίας εἰς ἄλλους τόπους, ἔπειτα τὰ τῆς κοινωνικῆς, ἐθνικῆς καὶ μορφωτικῆς δράσεως τῶν κατοίκων, παραθέτει δὲ καὶ ὀνόματα λογίων καὶ ἐπιστημόνων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μέχρι σήμερον. Ἐνδιαφέροντα εἶναι καὶ ὅσα λέγει περὶ τῶν ἐθνικῶν φρονιμάτων τῶν κατοίκων, οἱ ὅποιοι κακὴν κακῶς ἐξεδίωξαν τοὺς Βουλγάρους προπαγανδιστάς, ἔλαβον δὲ μέρος ὅχι μόνον εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Τὰ περαιτέρω λεγόμενα περὶ διαφόρων μορφωτικῶν, φιланθρωπικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν συλλόγων καὶ ὁργανώσεων ἀποδεικνύουν ἔντονον κοινωνικὴν, πνευματικὴν καὶ οἰκονομικὴν ζωὴν.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐξετάζονται τὰ τῶν σχολείων τῆς πολίχνης, ἀπαριθμοῦνται δὲ καὶ οἱ διάφοροι εὐεργεταί, οἱ ὅποιοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ συντήρησιν αὐτῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐν Μασσαλίᾳ ἐμπορευόμενοι Λεωνίδας Ἀργέντης καὶ Στέφανος Ζαφειρόπουλος, ὧν τὰ ὀνόματα εἶναι κεχαραγμένα ἐπὶ πλακὸς ἀνωθεν τῆς θύρας τοῦ Ἀρρεναγωγείου.

Τὸ βιβλίον κοσμεῖται διὰ πολυαρίθμων εἰκόνων, ἰδίᾳ προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐτίμησαν τὴν πολίχνην ἢ εὐηργέτησαν τὰ σχολεῖα αὐτῆς.

Ἐν γένει τὸ βιβλίον ἔχει γραφὴν μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ παρέχει πολὺ καὶ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα διὰ τὴν ζωὴν τῆς πολίχνης κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς τεκμήρια διὰ τὴν ζωὴν ἐν γένει τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον. Ἡ διάταξις ὅμως τῆς ὕλης θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι καλυτέρα, ὥστε νὰ ἀποφευχθοῦν μερικαὶ ἐπαναλήψεις. Αἰσθητὴ εἶναι καὶ ἡ ἔλλειψις ἀφθονωτέρων λαογραφικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα καλύτερον παντὸς ἄλλου χαρακτηρίζουν τὴν ζωὴν τῶν χωρίων. Πάντως τὸ βιβλίον εἶναι χρήσιμον, εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν ὁ συγγραφεὺς εὗρισκε μιμητὰς καὶ ἐξ ἄλλων μακεδονικῶν κοινοτήτων.

ΣΤΙΛΙΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Charles Diehl, Byzantium: Greatness and Decline. Translated from the French by Naomi Walford. With Introduction and Bibliography by Peter Charanis Prof. of History, Rutgers, The State University General Editor, The Rutgers Byzantine Series. Rut-

gers University Press. New Brunswick, New Jersey, 1957. 8ον σελ. XVIII + 365, μετὰ πολλῶν εἰκόνων.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀξιόλογοι καταβάλλονται ἐν Ἀμερικῇ προσπάθειαι πρὸς καλλιέργειαν καὶ προαγωγὴν τῆς περὶ τὸ Βυζάντιον ἐπιστήμης. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν προφανῶς ὀφείλεται καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Πανεπιστημίου Rutgers περὶ ἐκδόσεως σειρᾶς ἀξιολόγων ἔργων, ἀφορῶντων εἰς τὸ Βυζάντιον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Rutgers Byzantine Series», ἡ διευθύνσις τῆς ὁποίας ἀνείεθ' εἰς τὸν ἑλληνικῆς καταγωγῆς διαπρεπῆ βυζαντινολόγον Peter Charanis, καθηγητὴν ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπιστημίῳ. Ὡς πρῶτον βιβλίον τῆς σειρᾶς δημοσιεύεται εἰς ἀγγλικὴν μετὰφρασιν τὸ ἀνωτέρω ὀνομασθὲν ἔργον τοῦ Charles Diehl περὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς καταπτώσεως τοῦ Βυζαντίου (Byzance. Grandeur et décadence). Ἡ ἔκλογὴ ὑπὴρξεν ἐπιτυχής, ἐπιτυχὴς δὲ εἶναι καὶ ἡ μετὰφρασις, γενομένη ὑπὸ τῆς Naomi Walford.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ βιβλίον, ἐκδοθὲν πρὸ τεσσαρακονταετίας, εἶναι ἀρκετὰ παλαιόν, ἔκτοτε δὲ οἱ διάφοροι κλάδοι τῆς βυζαντινολογίας ἔχουσι προοδεύσει σημαντικῶς, ἔν τισι δὲ καὶ κατέληξαν εἰς συμπεράσματα διάφορα τῶν ἐκτιθεμένων ὑπὸ τοῦ Diehl, ὁ διευθύνων τὴν σειρὰν καθηγητῆς Charanis προέταξεν εἰσαγωγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν σημειώνει τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ σημερινὴ βυζαντινολογία ἀφίσταται τῶν γνωμῶν τοῦ Diehl. Ἡ μετὰφρασις εἶναι μὲν ἑλευθέρα, ἀλλὰ παρακολουθεῖ πιστῶς τὸ νόημα τοῦ κειμένου. Ἐλαφρότατα μόνον μεταβολαὶ ἐγένοντο εἰς τινὰς χρονολογίας καὶ εἰς τὰ νομισματικά, διὰ νὰ προσαρμοσθῇ τὸ ἔργον εἰς τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην.

Εἰς τὸν συγχρονισμόν τοῦτον ἀποβλέπει καὶ ἡ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου προστεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Charanis μακρὰ βιβλιογραφία (σ. 301 - 357) τῶν ἐκδοθέντων μετὰ τὸ βιβλίον τοῦ Diehl ἔργων.

Ἐπιτυχὴς τέλος ἦτο ἡ ἰδέα τῆς εἰκονογραφήσεως τοῦ βιβλίου δι' ἔργων βυζαντινῆς τέχνης. Αἱ ὥραται εἰκόνες ὄχι μόνον καθιστῶσιν ἐπαγωγὸν τὸ βιβλίον διὰ τὸν φιλόστορα ἀναγνώστην, ἀλλ' ἐπαυξάνουσι καὶ τὴν διδακτικὴν αὐτοῦ δύναμιν. Ἐὰν σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶναι νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πολλοῦ κόσμου διὰ τὸ Βυζάντιον, δύναται ἀδιστάκτως νὰ λεχθῇ ὅτι ἐπέτυχε πλήρως.

ΣΤΙΛΛΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Βασιλείου Λαοῦρδα, 'Ο Μακεδονικός Ἀγὼν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Σερρών κατὰ τὸ 1907 ('Εκθέσεις τοῦ προξένου Σακτούρη). Ἐκδόσεις κειμένων, σημειώσεως ὑπὸ —. Εἰσαγωγή ὑπὸ Πέτρου Πέννα. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Γ' τόμου τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν». Ἀθῆναι 1958. 8ον σ. 144.